

УДК 504.06

Колесников І.М., старший державний інспектор, начальник відділу нагляду (контролю) природно-заповідного фонду, лісів та рослинного світу Державної екологічної інспекції у Дніпропетровській області

Андрусевич К.В., к.б.н., доцент кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища НТУ «Дніпровська політехніка», в.о. заступника директора з наукової роботи природного заповідника «Дніпровсько-Орільський»

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ СТИХІЙНИХ СМІТТЄЗВАЛИЩ НА ЗЕМЛЯХ ЛІСОВОГО ФОНДУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Більшою небезпекою для людей, порівняно із санкціонованими сміттєзвалищами та полігонами твердих побутових відходів, характеризуються стихійні сміттєзвалища які з'являються неподалік населених пунктів у лісах, лісосмугах, полях, поблизу доріг та магістралей, біля берегів водойм тощо (Попович, 2012). У стихійних сміттєзвалищах відбуваються неконтрольовані процеси відводу звалищного газу та фільтрату. Системно не проводиться їх інвентаризація, ліквідація, дезінсекція та дератизація. Вони спричиняють забруднення навколишніх ґрунтів, підземних вод, відкритих водойм та річок небезпечними хімічними сполуками та важкими металами (Кучерявий 2001; Johnson, Scousen, 1995; Попутникова, Терехова 2009). Особливу небезпеку стихійні сміттєзвалища становлять поблизу річок, ставків, водосховищ, оскільки зростає можливість перенесення забруднюючих речовин на значні віддалі і загроза погіршення якості поверхневих вод, які використовуються у господарських цілях.

Інвентаризацію стихійних сміттєзвалищ проводили на землях лісового фонду України у період з 2017 по 2019 роки під час планових та позапланових перевірок дотримання вимог суб'єктом господарювання природоохоронного законодавства України.

Відповідно до ст. 55 Земельного кодексу України та ст. 5 Лісового кодексу України до складу земель лісового фонду належать землі, вкриті лісовою рослинністю, а також непокриті лісовою рослинністю, які підлягають залісненню, зайняті лісовими шляхами, просіками, протипожежними розривами тощо; нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства зайняті спорудами, пов'язаними з веденням лісового господарства, трасами ліній електропередач, продуктопроводів та підземними комунікаціями тощо, зайняті сільськогосподарськими угіддями; зайняті болотами і водоймами в межах земельних ділянок лісового фонду, наданих для потреб лісового господарства.

Метою нашого дослідження була інвентаризація стихійних сміттєзвалищ на землях, які відносяться до земель лісового фонду України.

Все сміття на зареєстрованих несанкціонованих сміттєзвалищах відноситься до IV класу небезпечності та до видів «побутове», «побутово-будівельні відходи», «відходи життєдіяльності тварин».

Встановлено, що засмічення відходами життєдіяльності тварин характеризуються найбільшою займаною площею – 51,73 % від загальної площі зареєстрованих засмічень. Дещо меншою займаною площею характеризуються побутове сміття – 46,59 % від загальної площі зареєстрованих засмічень. Частка займаною площею побутово-будівельними відходами складає 1,67 %.

Щодо об'єму сміття, то найбільший об'єм сміття відноситься до виду «побутове» і складає 54,89 % від загально об'єму зареєстрованого сміття на стихійних сміттєзвалищах. Дещо менший об'єм сміття виду «відходи життєдіяльності тварин» – 42,77 %. Частка об'єму побутово-будівельних відходів складає 2,33 %.

Найбільшою площею стихійних сміттєзвалищ та об'єму сміття на них характеризується Дніпровський район з частками – 74,12 % від загальної площі зареєстрованих засмічень, 65,12 % від загально об'єму зареєстрованого сміття на стихійних сміттєзвалищах.